

Regionální výbor SKIP Velká Morava region 09

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, 601 50
tel. +420542532100, 111 e-mail: nivnicka@kjm.cz

Výroční zpráva 2009

1. Úvod

rok 2009 proběhl v regionu Velká Morava ve znamení četných projektových aktivit a také byl náš region místem konání knihovnického happeningu ve Vsetíně na úvod Týdne knihoven. V našem regionu se také konala celostátní valná hromada Klubu dětských knihoven spojená s vyhlášením soutěže Kamarádka knihovna. (3. – 5. 11.). Atmosféra valné hromady a především slavnostního večera v Knihovně Jiřího Mahena byla účastníky vysoce ceněna, stejně tak jako další odborný program v MZK a KJM. Ve spolupráci KJM s jednotlivými regiony byla připravena také velmi přitažlivá průřezová výstava o aktivitách KDK v jednotlivých regionech. V Městské knihovně Jihlava, která svou nadstandardní péčí o účastníky přispěla nejen k hladkému organizačnímu zajištění, ale především k příjemné atmosféře, se konal celostátní seminář pro ředitele knihoven - personální management, připravený zaměstnavatelskou sekcí.

Další tradiční aktivity SKIP Velká Morava se konaly v intenzitě srovnatelné s předchozími roky. Členové se rovněž zapojovali do akcí v rámci celého svazu. Již potřetí byla udělena čestná regionální vyznamenání. Čestný titul Velkomoravský knihovník – knihovnice tentokrát na kolegiu v květnu převzala Jaroslava Škoulová, dlouholetá ředitelka Městské knihovny Kyjov a členka SKIP, doc. PhDr. Jaromír Kubiček, CSc. dlouholetý ředitel Moravské zemské knihovny v Brně a zakládající člen SKIP a PhDr. Miloš Kvapil, od roku 1997 do března 2009 ředitel Městské knihovny v Prostějově, člen výboru RV SKIP 09 a v předchozích obdobích člen předsednictva SKIP. Hledáme-li motivaci pro členství ve SKIP, pak si dovoluji použít slova laureátky ceny Velkomoravský knihovník kolegyně Jaroslavy Škoulové: „ Díky za všechno, bylo to super a mělo to úroveň . Bylo mně v Brně mezi vámi dobře“.

2. Činnost regionálního výboru

V roce 2009 pracoval RV SKIP v nezměněném složení, tak jak byl zvolen v roce 2007.
Složení výboru je následující:

- Libuše Nivnická, předsedkyně
- Jana Nejezchlebová (garant - aktivity Klubu dětských knihoven, školní knihovny, vzdělávání, zápisy)
- Miloš Kvapil (garant - legislativa, dokumenty SKIP, studijní zájezdy)
- Magda Švejcarová (garant - členská základna, evidence, členské příspěvky)
- Šárka Kašpárková (garant – aktivity pro členy, projekty, web SKIP)
- Jarmila Daňková (garant – aktivity pro členy, zápisy, členské příspěvky)
- Vladislav Raška (garant – sekce veřejných knihoven, studijní zájezdy)
- Dagmar Kopřivová (všeobecné)
- Eva Peprníčková (všeobecné) - ke konci roku po svém odchodu do důchodu práci ve výboru ukončila

Dozorčí komise: Dozorčí komise se sešla v novém složení (M. Kratochvílová, D. Marušincová a M. Machátová) 23. února 2009.

Při revizi byl kontrolován peněžní deník a účetní doklady za období červenec - prosinec 2008. Také byla provedena kontrola odvodu podílů z členských příspěvků a hotovosti na pokladně k 31.12.2008, a to ve výši 5 330 Kč. Při revizi nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky, pouze chybějí podpisy pí předsedkyně Nivnické na příslušných dokladech, které byly doplněny.

Složení od 4.12. 2008:

- Martina Machátová - předsedkyně
- Monika Kratochvílová
- Dagmar Marušincová

Členové výkonného výboru a dozorčí komise SKIP:

jsou kol. V. Raška a J. Lapčíková, členkou je rovněž předsedkyně L. Nivnická, členem dozorčí komise kol. M. Kudera.

Regionální výbor se mimo letní období schází zpravidla jednou měsíčně. Časově naléhavé záležitosti jsou projednávány i elektronicky. Hlavní oblasti, kterými se v průběhu roku výbor zabýval jsou:

- zpracování výroční zprávy a zprávy o hospodaření
- plán činnosti na rok 2009
- přípravou a realizace aktivit v rámci projektů SKIP – Knihovna 21.st. ve spolupráci s pořádajícími knihovnami
- příprava studijní cesty do Polska – (opakovaně neuskutečněno)
- příprava programu kolegií a jejich realizace (2x)
- činnost KDK, sekce veřejných knihoven , zaměstnavatelské sekce
- příprava a podíl na uskutečňování celosvazových aktivit – happening Vsetín, valná hromada KDK a vyhlášení výsledků Kamarádka knihovna , BMI, Noc s Andersenem, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu, cena Knihovna roku aj.
- finanční podpora aktivit regionu
- vedení účetní agendy (na smlouvu vede profesionální účetní)
- vedení agendy členské základny, výběr členských příspěvků, přijímání nových členů, ukončení členství
- distribuce Bulletinu SKIP a komunikace s členskou základnou

- aktualizace www stránek- nutná restrukturalizace stránek, vazba na nové stránky KJM – úkol trvá,
- publikační činnost (pro Bulletin SKIP)
- schvalování příspěvků na aktivity pořádané ve spolupráci se SKIP
- účast na předsednictvu a VV SKIP, informace pro výbor a členskou základnu
- spolupráce se sekcemi SKIP a zahraniční komisí
- aktivity v IFLA, realizace přednášek o IFLA pro knihovny a členy SKIP (L. Nivnická)
- průběžně vyúčtování projektů SKIP
- příprava projektů na rok 2010
- příprava činnosti na rok 2010

3. Členská základna

Proti předchozímu roku došlo k mírnému nárůstu členské základny a i když byly zaznamenány některé úbytky členů, celkově byl překročen stav z roku 2007, což je jistě pozitivní. U institucionálních členů se koncem roku dílče projevil vliv potřeby členství pro možnost zapojit se do vzdělávacího projektu UZS (SKIP). Region 09 měl v roce 2009 následující složení členské základny:

Institucionální:	92	(v roce 2007 – 90, 2008 - 87)
Individuální :	121	(v roce 2007 -120, 2008 - 116)
celkem	213	(v roce 2007 - 210, 2008 - 203)

Členské příspěvky jsou zpravidla vybírány osobně na prvním kolegiu v roce, dále pak jsou členové oslovováni písemně (hrazeno složenkou, převodem na účet či fakturou, což je forma vyžadovaná stále častěji). Podíl členských příspěvků do celostátního SKIP je odváděn v řádných termínech.

4. Z aktivit regionu

- **březen** - účast na meziročním zasedání stálé komise pro veřejné knihovny **IFLA v Petrohradu**, Rusko (L. Nivnická)
- **květen - 12.5. kolegium** - místo konání Moravská zemská knihovna, udělení čestných titulů Velkomoravský knihovník, prezentace zahraničních zkušeností členů SKIP (kol. Šárka Kašpárková – Veletrh dětské knihy Bologna, kol. Monika Kratochvílová – zkušenosti ze zahraniční stáže v R kousku) prohlídka MZK, oddělení starých tisků
- **realizace projektů SKIP uskutečněných** za podpory MK ČR, Knihovna 21. století (podrobně viz přílohy):
 - SKIP a KJM - Hudebně-vzdělávací seminář pro knihovníky - **Putování za folklórem aneb Na lidovou notečku**, (viz příloha č. 1)
 - SKIP a Masarykova veřejná knihovna Vsetín - Seminář „**Knihovny a senioři**“ (příl. č. 2)
 - SKIP, KKD a KJM - **Možnosti spolupráce veřejných knihoven a škol v 21. století** (příl. č. 3)
 - SKIP a KBBB Uherské Hradiště - **Čtením lákáme děti do knihoven Zlínského kraje** (příl. č. 4)
 - příprava a realizace projektu zaměstnavatelské sekce - právní minimum pro ředitele knihoven – **personální management** – podíl na přípravě a realizaci kol. Nivnická

- **srpen účast na světovém kongresu IFLA** v Miláno, Itálie (L. Nivnická – členka stálé komise IFLA pro veřejné knihovny) – cestovní zpráva na , finančně podpořeno grantem MK ČR, SKIP, RV SKIP 09, KJM, prezentace zkušeností pro zájemce - Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Brno, Bulletin SKIP
- **září** - zahraniční stáž kol. Martiny Machátové z Moravské zemské knihovny . Kolegyně absolvovala studijní pobyt v rakouských knihovnách od 20. do 25. září. Ve dnech 21.-24. září navštívila Univerzitní a zemskou knihovnu v Innsbrucku. Nejvíce ji zaujala Hlavní knihovna, která od léta 2009 sídlí v nově rekonstruovaných prostorách a je moderně vybavena. Rovněž navštívila knihovnu Stavební fakulty, kde ji zaujala práce s technickými normami, také se seznámila s knihovnou Přírodovědecké fakulty. Knihovna Teologické fakulty ji zaujala z hlediska architektonického. Poslední den svého studijního pobytu strávila M. Machátová v Hlavní knihovně Technické univerzity ve Vídni, kde se zajímala zejména o práci s technickými normami a databázemi. Tento studijní pobyt jí přinesl cenné poznatky z hlediska budoucích změn v Moravské zemské knihovně.
- **září** – finanční podpora stáže rumunských knihovnic ve spolupráci s Knihovnou Kroměřížska
- **říjen - Týden knihoven, Knihovnický happening - Vsetín** - vsetínská knihovna připravila pro účastníky nápaditý, pestrý a přitažlivý program , akce finančně podpořena VV SKIP a RV SKIP Velká Morava (viz. příl. 5)
- **účast na studijní cestě pořádané VV SKIP** – Dánsko, Švédsko
- **listopad** – Valná hromada KDK, vyhlášení soutěže Kamarádka knihovna a odborný seminář Biblioterapie v praxi knihoven
- **listopad, prosinec** - příprava projektů SKIP na rok 2010, aktivit na rok 2010
- **prosinec – 3.12.** Kolegium - prezentace ze studijní cesty pořádané VV SKIP – Dánsko, Švédsko – kol. Kašpárková, Světový kongres IFLA – Miláno, kol. Nivnická
- **Klub dětských knihoven** - aktivity regionu (příl. č. 6)
- Sekce veřejných knihoven
- **Zaměstnavatelská sekce** - účast na jednáních Unie zaměstnavatelských svazů na MK ČR (L. Nivnická) , příprava a podíl na realizaci vzdělávacího projektu sekce. Místem konání třídního semináře (celkem 9 dnů) byla opět oblíbená Jihlava, kde se Městská knihovna vzorně a nadstandardně stará nejen o vlastní organizační zajištění , ale i o pestrý kulturní a poznávací program. Seminář se v rámci projektu SKIP konal za finanční podpory MK ČR z grantového programu Knihovna 21. století

7. Dozorčí komise

se sešla v novém složení (M. Kratochvílová, D. Marušincová a M. Machátová) 23. února 2009.

Při revizi byl kontrolován peněžní deník a účetní doklady za období červenec - prosinec 2008. Také byla provedena kontrola odvodu podílů z členských příspěvků a hotovosti na pokladně k 31.12.2008, a to ve výši 5 330 Kč. Při revizi nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky, vybrané chybějící podpisy předsedkyně na příslušných dokladech byly doplněny.

Složení od 4.12. 2008:

- Martina Machátová - předsedkyně
- Monika Kratochvílová
- Dagmar Marušincová

8. Zpráva o hospodaření

Hospodaření regionu bylo vyrovnané, disciplína členů při placení členských příspěvků přijatelná. Rozpočet umožnil realizaci vyššího počtu projektů, podporu happeningu ve Vsetíně i některých dalších aktivit ve spolupráci s knihovnami regionu. Odvody z členských příspěvků byly prováděny včas. Účetnictví je vedeno profesionální účetní na smlouvu, což se odráží v preciznosti a bezchybnosti. Náročnost účetnictví a včasné vyúčtování všech nákladů souvisejících s projekty SKIP stoupá zejména při realizaci vyššího počtu projektů, jak tomu v roce 2009 bylo v našem regionu . Zpráva o hospodaření viz příloha č. 7.

Přílohy: 1) Putování za folklórem aneb Na lidovou notečku

- 2) Knihovny a senioři
- 3) Možnosti spolupráce veřejných knihoven a škol v 21. století
- 4) Čtením lákáme děti do knihoven Zlínského kraje
- 5) Happening Vsetín
- 6) Klub dětských knihoven
- 7) Zpráva o hospodaření

Zpracovala: Ing. Libuše Nivnická, předsedkyně RV SKIP 09

s využitím zpráv členů RV SKIP , schváleno RV SKIP 09 dne 28.1. 2010

Brno leden 2010

Putování za folklórem aneb Na lidovou notečku,

který se uskutečnil v Knihovně Jiřího Mahena v Brně 28.–29. 4. 2009 za finanční podpory Ministerstva kultury ČR z grantového programu Knihovna 21. století, SKIP – Region Velká Morava a ČNS IAML.

Po řadě úspěšných seminářů reflektujících problematiku umělé nebo vážné hudby různých období a směrů se pozornost vzdělávacího semináře konaného v Knihovně Jiřího Mahena v Brně 28.–29. dubna 2009, zaměřila na naše národní bohatství – moravský folklór. V rámci projektu **Putování za folklórem aneb Na lidovou notečku** jsme se pokusili zprostředkovat návrat mezi naše předky a napojit se na jejich styl života, zvyklosti a myšlení. Semináře se zúčastnilo 35 knihovníků a pracovníků hudebních institucí z celé republiky. V centru zájmu stála folklórní oblast Haná, která je svou polohou, dialektem a zvyky blízká místu konání semináře – Brnu.

Jelikož odívání bylo vždy spojeno s tradicemi a zvyky, úzce spjato s kulturním a společenským děním v regionu, seminář zahájila etnografka **PhDr. Lenka Nováková** přednáškou o **vývoji úboru Hanáků**. Klasický hanácký kroj bylo možno reálně sledovat na živé demonstrantce. Další praktické příklady účastníci zhlédli na prezentaci součástí tradičního oděvu na Hané v Etnografickém ústavu v Brně v Paláci šlechticů. Podle individuálního zájmu si prohlédli také další expozice tohoto muzea (První zemědělci, Zapomenutý půvab – historické památníky, Bazar Art a Japonsko, má láska). Kulturní dění na Hané mělo velmi originální vývoj. Dodnes se dochovalo jen málo lidové tvorby, neboť v povaze Hanáků bylo vždy inspirovat se tím nejmodernějším, co kultura nabízela. Opustili tedy brzy své tradiční odívání i hudbu a nechali se ovlivnit novátorskými tendencemi – zámeckou a dvorní kulturou, později vojenskými kapelami a dechovkou.

Obzvláště fenomenální hudební formou jsou tzv. **hanácké opery**, jež vznikaly v 18. století.

Tomuto tématu se ve své přednášce věnoval **prof. PhDr. Mgr. Miloš Štědroň, CSc.**

Večerní program zahájila **Mgr. Jitka Málková** prezentací **Národopisné regiony Moravy**, v níž představila jednotlivé folklórní oblasti, definovala jejich specifika a společné rysy. Živé hudební ukázky zajistila tradiční cimbálová muzika **Kapric** a typické moravské lidové tance členové souboru **Javorníček**. Hudební produkce provázela příjemnými zážitky a setkáními nabitý večer a pomohla vytvořit až jiskřivou atmosféru. Druhý den semináře byl zahájen programovým **blokem České národní skupiny**

IAML (Mezinárodního sdružení hudebních knihoven, archivů a dokumentačních středisek), jemuž předsedaly **Mgr. Jana Navrátilová** a **Mgr. Zuzana Petrášková**. Hodnotila se setkání pracovních skupin v rámci IAML, jednalo se o připravovaných akcích hudebních knihoven a řešily se možnosti plenárního zasedání v tomto roce. Na programový blok IAML navázal **PhDr. Filip Vojtášek** ze společnosti Albertina icome Praha s.r.o., který představil elektronickou encyklopedii **Oxford music online** a informoval o možnostech hudebních databází a výhodách konsorcia hudebních knihoven. K tématu moravského folklóru se vrátil odborník na dialektologii **prof. PhDr. Dušan Šlosar, CSc.** svou přednáškou **Moravská nářečí v hudbě se zvláštním zřetelem na Hanou coby zdroj originálního humoru**. Ve svém příspěvku se věnoval jazykové stránce

hanáckých oper. Pobavil nás mimo jiné transkripcemi klasické poezie do hanáckého dialektu a seznámil s humornými scénkami čerpajícími z nářečních anekdot. **Prof. Miloš Štědroň** ukončil seminář vzhledem do soudobé problematiky týkající se

novodobých inspirací v tvorbě současných popularizátorů folklórní tradice (Jiří Pavlica, Zuzana Lapčíková, Tomáš Kočko, Jaromír Nohavica). Zmiňoval interprety, kteří spojují lidovou hudbu s moderními proudy (popem, jazzem či rockem), čímž obohatil náš vhled do

této problematiky. Hlavním přínosem projektu je kontinuita v systematickém vzdělávání knihovníků.

Nastolené téma pomůže inspirovat při tvorbě vlastních vzdělávacích pořadů účastníků či organizování besed, neboť péče o národní bohatství by měla vycházet především od pracovníků kulturních a vzdělávacích zařízení, mezi něž se knihovny a muzea dozajista počítají.

Ukázalo se, že lidová tvorba stále oslovuje široké publikum, dá se dále rozvíjet v našich uměleckých kontextech a může potěšit duši jak odborníků, tak laiků.

Lze hodnotit jako opravdu kladné a povzbuzující, že letošní hudební seminář, konaný v složité době nadvlády techniky a peněz, dokázal pomoci zastavit na chvíli čas, obrátit se k naší národní historii a uvědomit si trvalost tradovaných hodnot.

V Brně 6. 5. 2009

Kristýna Kučírková

Příl. č. 2

Seminář „Knihovny a senioři“ ve vsetínské knihovně

Na odborný seminář zaměřený na práci se seniory v knihovnách se do vsetínské knihovny sjeli ve dnech 15.-16. dubna 2009 knihovnice a knihovníci z celé České republiky.

Akci s názvem Knihovny a senioři uspořádala Masarykova veřejná knihovna Vsetín ve spolupráci se Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR.

Cílem semináře bylo seznámit odbornou knihovnickou veřejnost se specifiky práce a komunikace se seniory se zaměřením na knihovnické prostředí a nastítní možnosti nabídky služeb pro seniory, kteří jsou tradiční a početnou uživatelskou skupinou knihoven.

Po přivítání všech účastníků ředitelkou Masarykovy veřejné knihovny Vsetín PhDr. Helenou Gajduškovou a starostkou města Vsetín Květoslavou Othovou, zahájil seminář svým příspěvkem o knihovnách a seniorech Mgr. Roman Giebisch PhD. z Národní knihovny Praha. Ten upozornil na potřebu věnovat se seniorské cílové skupině, která v demograficky nejstarších evropských zemích bude v období 2015 – 2030 tvořit více než 30% z celkového počtu obyvatelstva. Nový společenský trend aktivního stárnutí nahrává veřejným knihovnám k aktivizaci seniorů v místě a jejich zapojování do společensky prospěšných činností.

Na výkonného tajemníka SKIPu navázala Ing. Libuše Nivnická z Knihovny Jiřího Mahena Brno a předsedkyně SKIPu Jižní Morava, která přiblížila „hodnoty třetího věku“ marketingovým pohledem. Poukázala na to, že senioři jsou zákazníci budoucnosti, čehož mohou knihovny velmi dobře využít. Nebudou-li knihovny vytvářet a nabízet služby pro tuto cílovou skupinu, začnou je senioři vyhledávat jinde (počítače, internet atd.).

V prvním bloku zazněl ještě příspěvek Ing. Petra Kozla, ze Společnosti pro komunitní práci Vsetín, který představil komunitní práci se seniory ve Vsetíně, přičemž zmínil i fungující spolupráci s knihovnou. Ing. Kozel se ve své prezentaci zaměřil na komunitní plánování sociálních služeb ve městě Vsetín a demonstroval význam komunitního plánu pro cílovou skupinu seniorů v každém městě či obci. Knihovny mohou také přispět k naplňování komunitního plánu především v oblasti vzdělávání a nabídky služeb pro aktivní i méně aktivní seniory či jiné skupiny obyvatelstva.

Další blok semináře otevřel ředitel Knihovny Národního muzea a vyučující na FSV UK, Mgr. Martin Sekera PhD., s velmi zajímavou prezentací Staří lidé jako zdroj historické paměti, která přiměla účastníky k zamyšlení se nad svou historií, kulturou a způsoby, jak můžeme našim potomkům předávat minulost. Knihovny se podle Sekery mohou stát přirozeným a komunitě blízkým místem pro shromažďování historické paměti. Sociální kontext knihovny umožňuje knihovníkovi převzít jakousi roli „moderátora“, který aktivizuje a

zaznamenává vzpomínání a rozpomínání u starých lidí. Historická paměť, jak individuální, tak kolektivní, je významným zdrojem kulturní, národní i generační identity.

Pohledem psychologa přiblížil problematiku seniorů MUDr. PhDr. Miroslav Orel, který zabrousil do tématu agrese. Na některých příkladech prakticky demonstroval možné způsoby komunikace se seniory. Znalost příčin a projevů takto agresivního chování (u seniorů i u dalších sociálních skupin), může knihovníkovi pomoci odhalit a předpovídat reakce klientů a použít různé způsoby komunikace.

Seminář významně obohatil příspěvek PhDr. Jiřiny Šiklové CSc, socioložky a úžasně vitální ženy s cennými zkušenostmi v oblasti práce se seniory. J. Šiklová se zabývala přístupem společnosti k seniorům a zaběhlými stereotypy v komunikaci s nimi. Prosazovala proaktivní přístup zejména mladé a střední generace k seniorům. Často stačí pouze banální maličkosti v odstranění bariér při komunikaci, jako například technické přizpůsobení různých přístrojů, jež by se neměly stále minimalizovat nýbrž maximalizovat (tlačítka mobilů, titulky a nápisy na letácích atd.)

První část semináře byla věnována převážně představení specifík seniorské uživatelské skupiny. V další části se prezentovaly příklady dobré praxe knihoven, jež mají významné zkušenosti v práci se seniory. Společnou linkou všech prezentovaných knihoven byly vzdělávací a komunitní aktivity pro seniory v knihovnách.

Své aktivity se seniorskou skupinou představili Bc. Pavel Zajíc z Městské knihovny Rožnov p. Radhoštěm, Mgr. Marcela Güttnerová z Městské knihovny Litvínov, PhDr. Šárka Kašpárková z Knihovny Kroměřížska a Mgr. Jana Galášová z Městské knihovny Český Těšín.

Rožnovské zkušenosti, se kterými přítomné seznámil Pavel Zajíc jsou mimo jiné cenné projektem Město v mé paměti, díky kterému byl realizován nápad na vytvoření skupiny pamětníků. Těm byla dána příležitost rozvinout své literární dovednosti a zároveň tak zaznamenat vlastní vzpomínky. Výstupem projektu je netradiční průvodcovský materiál městem, který především mladé generaci ukazuje proměnu města, a co všechno z něj postupem času mizí.

Marcela Güttnerová navadila přítomné receptářem litvínovské knihovny pro aktivní seniory. Z původního záměru společného čtení knih na pokračování postupně u místních seniorů převážila společenská potřeba setkávat se a povídat si. Vznikla tak univerzita volného času, v rámci které mohou seniorští účastníci absolvovat trénování paměti, cestopisné i historické přednášky, kurz grafoterapie, výtvarnou dílnu s Adolfem Dudkem, PC kurzy, soutěže ve stolních hrách, kulinařské a cukrářské aktivity či výlety do okolí za zajímavými úkazy.

Šárka Kašpárková představila cestu kroměřížské knihovny od počátečních akademií 3. věku až po Univerzitu 3. věku, která zajišťuje seniorům univerzitní vzdělávání v místě. Vzdělávání pro seniory tak má specifické podmínky stanovené univerzitou a knihovna je součástí univerzitní rady U3V. Dle slov Kašpárkové, v knihovně jako komunitním centru mají senioři možnost setkávání i mimo vzdělávací kurzy, využijí volného času vzdělávacími aktivitami, mohou si půjčit doporučenou literaturu, spojí záliby se vzděláním. V knihovně člověk není sám a nachází nové přátele.

O zkušenosti s projektem Akropol v knihovně v Českém Těšíně se s přítomnými podělila Jana Galášová. Cílem projektu je umožnit přístup ke vzdělávacím, kulturním a rekreačním programům, které respektují zvláštnosti seniorského věku a které dávají možnost vytvářet zájmové skupiny, provádění dobrovolnické činnosti a poskytování pomoci těm, jež jsou závislí na pomoci jiných. Zdůraznila důležitost partnerství s neziskovými organizacemi v místě, stejně jako důležitost podpory zřizovatele. V projektu Akropol jsou partnery knihovny Domov pro seniory, Sociální služby města ČT nebo Klub přátel výtvarného umění. Podstatnou část úspěchu aktivit tvoří kvalitní PR.

Závěr semináře patřil třem pracovním dílnám. První pracovní dílna byla pod vedením Marie Pokorné z Masarykovy veřejné knihovny Vsetín a za přítomnosti aktivních vsetínských seniorů (spolupracovníků knihovny), zaměřená na aktivizaci seniorů v místě, komunitní a vzdělávací aktivity pro seniory (U3V, Akademický rok, Akademie volného času atd.). V druhém workshopu, který vedla Jana Vejsadová ze společnosti Mnémé se účastníci seznámili s různými možnostmi trénování paměti a mozkového joggingu. Ve třetí pracovní dílně představila Bc. Pavlína Matějčková, vedoucí fyzioterapeutka Nemocnice Vsetín, jak poskytnout první pomoc a fyzioterapii pro seniory v knihovně.

Úvod do workshopů a zároveň exkurz do zkušeností českých i zahraničních knihoven v oblasti práce se seniory provedla charismatická Mgr. Zlata Houšková, která celý seminář i moderovala. Závěrečný příspěvek Zlaty Houškové výborně shrnul celé dvoudenní setkání. Přestože jsou senioři jednou z nejvděčnějších skupin uživatelů knihoven, je jejich potenciál stále nedoceněný. Bez ohledu na věk a různé seniorské kategorie jim mohou knihovny nabídnout psychickou, sociální i fyzickou aktivizaci. Knihovny jsou pro seniory finančně dostupné, jako pohodlný prostor pro setkávání mohou řešit problém samoty. Senioři mohou dostat v knihovnách příležitost k seberealizaci, čímž jim je navrácen pocit sebeúcty a vlastní užitečnosti. Informační zázemí knihoven umožní seniorům získávat informace z oblasti zdraví, bezpečnosti, aktivit v obci a další. Knihovny jsou výborným místem pro realizaci mezigeneračních aktivit a posilování vztahů mezi dětmi a starší generací. Osvědčilo se vzájemné předčítání, výuka počítačových dovedností či senioři jako zdroj historické paměti. Vstupní podmínky pro úspěšnou realizaci aktivit se seniory i dalšími cílovými skupinami je vstřícnost, poučenost a motivace personálu, vzdělávání knihovníků a „knihovničtí senioři“. O tom, že seminář oslovil svým tématem nejen knihovnickou veřejnost svědčí téměř 50 účastníků, kteří svou spokojenost a potřebnost řešit toto téma potvrdili v dotaznících po ukončení akce.

Podtitulem semináře, vystihující smysl celé akce tak mohou být slova Elišky Tkáčové, členky seniorského konzultantského týmu vsetínské knihovny: „Seniorský věk není nic jiného, než další etapa života, kde slovo „musím“ nahradím slovem „chci“.

Podrobné informace k semináři včetně prezentací jsou uvedeny na webových stránkách Masarykovy veřejné knihovny Vsetín www.mvk.cz.

Kateřina Janošková

Příl. č. 3

Hodnocení projektu Možnosti spolupráce veřejných knihoven a škol v 21. století

Téma projektu: Pomoc veřejných knihoven s realizací průřezových témat a klíčových kompetencí

Knihovny, jako kulturně vzdělávací instituce, uvádějí legislativní i vládní dokumenty vedle škol jako nejvýznamnější zázemí pro podporu a rozvoj informační gramotnosti a celoživotního vzdělávání občanů (Strategie celoživotního učení ČR). Vzhledem k tomu, že se od roku 1994 (přijaty Rámcové vzdělávací programy) mění postupně v jednotlivých typech škol metody a přístup k výuce a tvorbě školních vyučovacích programů, je nutné, aby se knihovníci z veřejných knihoven s těmito změnami seznamovali a koordinovali svou práci s dětmi a mládeží, spolupráci se školami a jejich školními knihovnami adekvátním a

efektivním způsobem. Prohloubí tím propojení se školami, získají čtenáře, získají tím další možnosti jak podporovat čtenářskou a informační gramotnost.

V rámci projektu Možnosti spolupráce veřejných knihoven a škol v 21. století, se konal (v květnu a v červnu 2009 v Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově a v KJM Brno) za finanční podpory SKIP ČR 6denní kurz „Pomoc veřejných knihoven s realizací průřezových témat a klíčových kompetencí“, který organizoval SKIP JM, Moravská zemská knihovna a Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově. Kurz vedla lektorka Kritického myšlení, o.s. paní Nina Rutová. Účastníky kurzu byly knihovnice z veřejných knihoven. Podařilo se, že z některých knihoven se kurzu účastnily dvě knihovnice – z oddělení pro dospělé a pro děti. Pro realizaci výsledků kurzu je to velmi vhodné, tento malý „tým“ může lépe pracovat a propojit nové metody, které využije v praxi pro děti i dospívající čtenáře.

Kurz se skládal ze 3 setkání. 2x 2 dny se konaly v Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově ve dnech 29. a 30. dubna a 13. a 14. května 2009. 1 den byl tentokrát určen jako samostudium a zpracování individuálního úkolu. Jednalo se o program pro školy, zpracovaný na základě výuky a cvičení v kurzu. Tento program účastnice zaslaly el. lektorce, která jej lektorsky vyhodnotila a na základě dopracování připomínek jej účastnice kurzu prezentovaly poslední den celého kurzu, který se konal v Knihovně Jiřího Mahena v Brně 19. 6. 2009.

I. Modul Průřezová témata aneb živá současnost – hledání a mapování současných témat do výuky. Jak hledat a nacházet v médiích (v časopisech, novinách a na internetu) a také v publikacích, které k průřezovým tématům již vydaly nevládní organizace. Metody práce, které žáky vedou k informační gramotnosti a klíčovým kompetencím.

II. Metody práce, které vedou ke čtenářské gramotnosti a klíčovým kompetencím. Propojování současných témat (průřezová témata) a životních dovedností (klíčové kompetence). Příklady z praxe aneb Média tvořivě.

III. Individuální příprava programu, která vychází z poptávky (konzultace s lektorkou a účastnicemi semináře). Prezentace programu (vzájemná inspirace, pomoc, připomínkování). Certifikace.

Cílem kurzu bylo získání znalostí a dovedností nutných pro realizaci změn v koordinaci práce knihoven a škol, hledání nových nebo zkvalitnění stávajících forem práce s dětmi a mládeží. Zadání však požadovalo zcela konkrétní výstup, kterým byly zpracované lekce pro nově koncipovanou nabídku pro školy s nimiž knihovny pracují, pro rok 2009/10. A také vystavení a publikování těchto prací jako inspirace pro ostatní knihovníky.

Lektorka upřesnila a charakterizovala cíl kurzu ve třech bodech:

1. Znat obsah jednotlivých průřezových témat a připravovat kvalifikovaně zdroje pro různé věkové kategorie, pomáhat učitelům i žákům zdroje vyhledávat, ověřovat jejich pravdivost.
2. Kvalifikovaně připravit na základě nových poznatků pro školy takovou nabídku, která souvisí s průřezovými tématy.
3. Používat a doporučovat pro práci se zdroji takové metody práce jimiž se žáci učí kriticky informace vyhodnocovat a zpracovávat.

Metodologie ke zpracování nabídkových projektů pro školy:

- a) na základě získaných poznatků a dovedností v kurzu zpracování vlastního (v některých případech po konzultaci s učitelem) návrhu tematicky zaměřené lekce pro určitou věkovou kategorii
- b) prezentace před účastníky kurzu, získání podnětů z připomínek a komentářů lektorky a knihovnic
- c) dopracování lekce a následné – již po certifikaci a ukončení kurzu – konzultování s lektorkou
- d) účastnice kurzu s Ninou Rutovou (někdy 2-3x) konzultovaly a dotvářely jednotlivé lekce až k jejich finální fázi, jejímž cílem bylo zapracovat do programu některé z průřezových témat Absolventky kurzu (viz prezenční listina) obdržely certifikát. Certifikát jim byl udělen nejen za plnou docházku, ale také za závěrečnou práci, kterou pod vedením lektorky upravovaly. Certifikát získalo 14 účastnic.

Garant kurzu:
Jana Nejezchlebová

Brno 29. 6. 2009

Příl. č. 4

Čtením lákáme děti do knihoven Zlínského kraje

Čtyři knihovny Zlínského kraje spojily své síly a ve společném projektu k podpoře dětského čtenářství připravily projekt **Čtením lákáme děti do knihoven Zlínského kraje**. V prvním pololetí do knihoven zavítal soubor **Listování** a dětem představil literární dramaturgii knih A.Lobela Kvak a Žbluňk jsou kamarádi a A.Herzog Lililinda superhvězda. Pořady vhodně doplnily aktivity knihoven, např. v Knihovně Kroměřížska 11.června 2009 obohatily vyhlášení výsledků krajské literární soutěže dětí Zlínského kraje. Ve Vsetíně a Uherském Hradišti soubor Listování představil skvělou literární předlohu A.Lobela a i zde se ukázalo, "že scénická četba má význam a že dětem se představení se moc líbilo, dokazuje následný zájem o knihy a jejich půjčování. Myšlenka scénického čtení je skvělý počín a dobrá cesta, jak dětem přiblížit literární díla a nalákat je na čtení." Podobné kladné ohlasy přišly i z Krajské knihovny Fantiška Bartoše ve Zlíně.

V další části projektu Čtením lákáme děti do knihoven Zlínského kraje jsme spojili síly v Týdnu knihoven a díky němu jsme mohli přivítat přední českou ilustrátorku, autorku mnoha knih i např. poštovních známek **Renátu Fučíkovou**. Její vyprávění směřovalo tentokrát na starší posluchače, kterým jsou určeny její knihy vydané nakladatelstvím Práh z edice Největší Češi. Tak např.: "...v prostorách hudebního oddělení KKFBZ si mohli žáci tří školních tříd vyslechnout poutavé vyprávění. Autorka seznámila děti se svou dosavadní tvorbou, podrobně představila knihy o Karlu IV., T.G.Masarykovi a J.Á.Komenském. Děti také mohly nahlédnout do nově připravované knihy, tentokrát věnované historii Evropy. Program zaujal malé i velké posluchače," píše kolegyně ze Zlína. Ze Vsetína napsali, že autorka vyprávěla poutavé příběhy a zajímavosti ze života těchto tří velikánů a knihy přiblížila dětem právě formou svých půvabných ilustrací. Nejinak tomu bylo i v Uherském Hradišti a Kroměříži. O spanilé jízdě ilustrátorky Renáty Fučíkové po knihovnách Zlínského kraje se mohli dovědět i posluchači Českého rozhlasu na stanici Vltava i z živého vysílání. Pozitivní ohlasy zúčastněných knihovníků, učitelů, posluchačů i dětí ukazují, že je užitečné efektivně spojit

síly i finanční náklady a dětem neobyčejným způsobem představit svět knih, literatury i zážitkového čtení. Všem účastníkům besed byly zároveň představeny knihovny jako důležité komunitní místo, kde mohou najít kromě čtení i prostor k setkávání a smysluplně zde trávit volný čas.

Příl. č. 5

Knihovnický Happening 2009

Ve Vsetíně se 2. října 2009 konal Knihovnický happening, který již každoročně pořádá v některém z českých či moravských měst Svaz knihovníků a informačních pracovníků v předvečer celostátní akce Týden knihoven.

Letošního již 13. ročníku se organizačně ujala Masarykova veřejná knihovna Vsetín.

Do Vsetína se v pátek sjelo přes 250 knihovnic a knihovníků z celé ČR i ze Slovenska a k happeningu se připojilo přes dvě stovky místních návštěvníků.

Smyslem celé akce bylo představit knihovny jako fungující články místní komunity, knihovnice a knihovníky jako kreativní osoby, které dokážou zaujmout nejen svými znalostmi, ale i vtipným a zábavným projevem. Díky soutěžím se výborně podařilo propojit knihovníky s veřejností: celkem 16 soutěžních týmů si vybralo do svých řad také zástupce veřejnosti (soutěžili např. senátor Jiří Čunek nebo syn Jindřicha Ondruše, náměstka hejtmana Zlínského kraje) a plnili pak společně zadané úkoly jako např. Valašský kufř, Maraton s valaškou či Valašské veršování. Program happeningu byl doplněn zdravotními soutěžními týmů, hudebním doprovodem cimbálové muziky Jasénka a seskupení Ležerně a vleže. Při programu se všichni výborně bavili. Pro porotu, v níž zasedli Květoslava Othová, starostka města Vsetín, Iveta Tábořská, místostarostka města Vsetín, Jindřich Ondruš, náměstek hejtmana Zlínského kraje, Vít Richter, předseda Svazu knihovníků a informačních pracovníků a ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny Praha, Zdena Friedlová, ředitelka Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena v Brně a Milan Drlík, emeritní ředitel Střední průmyslové školy strojní ve Vsetíně, bylo velmi těžké vybrat jednu vítěznou knihovnu, a proto vyhlásila jako vítěze celý Svaz knihovníků a informačních pracovníků, který zastřešuje veřejné knihovny ČR.

Při doprovodném programu happeningu si přišly na své i děti. Bylo pro ně připraveno skládání puzzle, vystoupení jednokolek a žonglérů, ukázky lidových řemesel (výroba písťalek, pletení košíků, spřádání vlny apod.)

Účastníci přijeli ze všech krajů ČR – např. Brandýs n. L., Poděbrady, Semily, Český Těšín, Písek, Příbami, Říčany, Mladá Boleslav, Prostějov, Ostrava, Uherské Hradiště, Rožnov p. Radhoštěm, Valašské Meziříčí, Zlín a mnoho a mnoho dalších, Slovensko zastupovala knihovna Stará Lubovňa.

Fotky z Knihovnického happeningu jsou k nahlédnutí na webových stránkách knihovny www.mvk.cz.

Helena Gajdušková, Kateřina Janošková

Klub dětských knihoven SKIP Jižní Morava

Hodnocení činnosti za rok 2009

Klub dětských knihoven SKIP JM (mimo aktivity KDK Zlínského kraje)

V roce 2007 byl oficiálně **založen Klub dětských knihoven Zlínského kraje**. KDK se schází 2x ročně na pravidelných poradách a vzdělávacích akcích. S KDK JM spolupracuje a oba Kluby se informují o své činnosti, některé akce organizované KDK JM navštěvují členové obou klubů. Jednání mozkového trustu se účastní především obou KDK.

Knihovny JM kraje se zapojily také do soutěže Kamarádka knihovna a MěK Mokrá-Horákov byla mezi 11 nejlepšími knihovnami.

Členové Klubu dětských knihoven jižní Moravy aktivně a v rámci svých možností (malé knihovny – personální možnosti, nejsou samostatná oddělení pro děti) zajišťovali nejrůznější aktivity pro dětské čtenáře. Zapojili se do akcí celorepublikových Noc s Andersenem, Týden knihoven a Velké čtení (velký počet knihoven), v menším počtu do projektu Kde končí svět. Připravují setkání se spisovateli, spolupracují se školami. V některých knihovnách pracují kroužky a kluby dětských čtenářů – například v Knihovně Františka Dvořáčka ve Vyškově Klub NENUDA, při knihovně Mokrá-Horákov.

Pracovní porada KDK JM se konala 17. února 2009 v Moravském zemském muzeu-Dětském muzeu. Chtěli jsme ukázat, že spolupracují paměťové instituce na různých úrovních, tedy také v oblasti dětského čtenářství, kde jsou velké možnosti v rozvíjení zajímavých a netypických aktivit a spolupráce. Součástí porady byly nejen informace z jednání mozkového trustu, sekci, informace z knihoven a výměna zkušeností. Druhou část tvořila dílna, kde si na ukázkách knihovnice vyzkoušely některé programy připravované pro děti a mládež.

21. 7. 2009 se uskutečnilo jednání v Knihovně Jiřího Mahena na téma koordinace vzdělávání pro pracovníky oddělení pro děti v JMK. V KJM vzniklo Centrum pro dětské čtenářství, které bude s KDK SKIP JM spolupracovat. Plán pro rok 2010 již bude koordinován.

V roce 2009 jsme se intenzivně věnovali podpoře čtenářství.

22. 10. 2009 se konala v Moravské zemské knihovně dílna Čtu, čteš, čteme aneb rodina, škola, knihovna (lektor Božena Blažková). Obsahem dílny bylo seznámení s metodami Kritického myšlení a praktické ukázky práce s textem, knihou, možnosti podpory čtení aktivitami knihoven.

Odborný seminář (pro KDK SKIP) jsme připravili společně s KJM Brno ve dnech 4. – 5. listopadu 2009 na téma Biblioterapie ve veřejných knihovnách.

Pro pracovníky oddělení pro děti se konaly dva kurzy, které měly za cíl naučit knihovnice využívat v praxi metody kritického myšlení, přístupy k mladým uživatelům, které jsou součástí metodiky rámcových vzdělávacích programů.

Za finanční podpory grantu SKIP se konal 6 denní kurz Podpora veřejných knihoven při realizaci průřezových témat. Kurz probíhal ve dvoudenních cyklech v Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově a závěr v Brně v Knihovně Jiřího Mahena.

Druhý kurz, který jsme do nabídky zařadili poprvé, Mediální výchova se konal ve spolupráci s Městskou knihovnou v Hodoníně. Opět to byl praktický kurz, formou úkolů, týmové i individuální práce knihovnice získaly zkušenosti a dovednosti potřebné pro práci se čtenáři a žáky základních a středních škol. Kurz byl zaměřen na práci s periodiky i médii.

Vzhledem k řadě aktivit v knihovnách byla druhá pracovní porada KDK SKIP JM posunuta na začátek února 2010.

Jana Nejezchlebová, MZK
KDK JM
Brno 10. 12. 2009

Příl. č. 7

SKIP – region 09

Příjmy a výdaje od 1. 1. do 31. 12. 2009

Stav fin. prostř. k 1. 1. 2009

Běžný účet	87 455,04 Kč
Pokladna	5 330,00 Kč

Příjmy:

Členské příspěvky	182 100,00 Kč
Úhrady od účast. Hudebního semimáře	11 550,00 Kč
Úhrady od účastníků projektu Knihovny a senioři	7 800,00 Kč
Úhrady od účastníků projektu Možnosti spolupráce knihoven a škol	3 600,00 Kč
Úhrady od knihoven – akce Čtením lákáme děti do knihoven	16 000,00 Kč
Úroky	115,43 Kč

221 165,43 Kč

Dotace – Min. kultury	58 428,00 Kč »

Celkem	279 593,43 Kč

Výdaje:

Materiál	2 671,00 Kč
Materiál – z účast. poplatků	5 044,00 Kč
Materiál – z dotace	3 000,00 Kč »
Občerstvení	570,00 Kč

Občerstvení – z účast. popl.	4 799,00 Kč
Stravné – knihovnice z Rumunska	2 531,00 Kč
Ubytování – Knihovny a senioři	4 995,00 Kč
Ubytování – z účast. popl. – HS	8 250,00 Kč
Poštovné	11 602,00 Kč
Honorář – Možnosti spolupráce – z dotace	20 000,00 Kč »
Lektorování – Možnosti spolupráce	10 000,00 Kč
Hudební doprovod – Knihovny a sen. – z účast. popl.	2 037,00 Kč
Cestovné	5 219,00 Kč
Cestovné zahr. – IFLA	699,00 Kč
Nájemné – HS	2 450,00 Kč
Smlouva o dílo – HS – z dotace	2 000,00 Kč »
Představení – Čtením lákáme... z dotace	16 000,00 Kč »
Představení – Čtením lákáme.. z účast. popl.	16 000,00 Kč
Knihovnický happening	20 000,00 Kč
Kopírování	1 280,00 Kč
Ceny a odměny	272,00 Kč
Poplatky bance	2 595,50 Kč
Odvod VV z čl. přísp.	107 790,00 Kč
Dohody o prov. práce	16 068,00 Kč
Dohody o prov. práce – z účast. popl.	2 400,00 Kč
Dohody o prov. práce - z dotace	17 468,00 Kč »
Daň z dohod o prov. práce	2 832,00 Kč
Daň z dohod o prov. práce – z účast. popl.	420,00 Kč
	230 524,50 Kč
Z dotace celkem	58 428,00 Kč »
	Celkem 288 952,50 Kč

Stav finančních prostředků k 31. 12. 2009

Běžný účet	72 088,97 Kč
Pokladna	11 337,00 Kč